

Mai szemmel

MTI székház bővítése, Budapest (1985–1991)

Építész: Virág Csaba (1933–2015)

Akkor:

A Távirati Iroda 1953-ban a Palotanegyed-beli Rádió-tömbből költözött a Naphegyre, Hidasi Lajos (Köztí) szocreál épületegyüttesébe. A Naphegy tér felé emelkedő, szabálytalan trapéz alakú telek fele ezt követően sokáig beépítetlenül állt: csak '85-ben írtak ki meghívásos pályázatot. Virág Csaba győztes terve kicsit megkésve és apróbb változtatásokkal '91-re valósult meg.

A maradék telekrész háromszögalakja kiadta a leggazdaságosabban beérhető hengerformát, melyet aztán a nagyterű funkciók eltérő méretei szabdalnak tovább; a meglévő szárnyakkal való legrovidebb közlekedés e formán kívüli közlekedő- és kiszolgálómagot kívánt – szöveg: Virág érvelése. A nagyon is technikafüggő funkciót a földi úrállomásként viselkedni kívánó neutrális üveghenger szolgálta.

Prekonceptcionális forma, mégis funkcionális alaprajzi tervezés ez: a hengertest közepén csupán négy oszlopra támaszkodik minden. Körülötte totálisan szabad tér keletkezhet. A főtengely mentén és reá merőlegesen komponált fő tartórendszer adja a vertikális installációk vezetési vonalát. Az épülethez mentén csoportosulnak a kisebb terek. A felfelé „elfogyó” funkciók a hengertest visszametszéseiből kristályos formát eredményeznek a főirányokat kijelölő váz továbbfuttatása nagyvonalú kompozíciót, a köztük kialakuló homlokzatok egy reális világot mutatnak. A telek elkeskenyedő részén a régi és új épület összevarrása történik meg a bevezető fekvő acéltraverz és a lépcső-lift magok önálló, függőleges tömegei által.

A központos formának még egy fontos szerepet szánt a tervező: hangsúlyt adni az amúgy is kiemelkedő helynek, városképi elemévé válni a hegykoszorú ölelte belbudai városrészenek.

Most:

Itthon kevesen voltak képesek high-tech építészettel művelni, de Virág Csaba egy közülük, s talán neki ment a legjobban. Az MTI-pályázat készítésekor a Pázmándi Margittal közös aranyhegyi TV-székház terve ekkorra már 20 éves, a budavári Teherelosztó és a többi vári épülete is évek óta álltak. A high-tech-ikon párizsi Pompidou-gép is már majd' egy évtizede működött. Az MTI-vel párhuzamosan több tévés épületen dolgozott, a naprakész technológiát követelő médiafunkcióval szoros kapcsolattal bírt.

Számára az építészet legmagasabb fokát jelentő várostervezés itt is vezénylő erejű. Az MTI-vel fővárosi, sőt, kozmikus léptékben akarta kifejezni magát: a Naphegy tetejénülő üvegprizma antennáival nagy távlatokhoz kapcsolódik.

Semmivévalóvá lennének ezek a holisztikus szándékok, ha nem lenne végtelen precíz és nagy műgonddal végigrajzolt az egész ház: a tervezéskor lesajnált stílus szocreál masszív tömbjére válaszként könnyed-laza testet borító üveghéjat tervez. A földhözragadt horizontálishoz égbetörő vertikálist illeszt. A pálcák, oszlopok, rácsok és tetőhéjak finom kompozíciójával csatlakozik a régi szárnyhoz. Az épületet körbejárva a mindig változó forma mindig más és más módon kapcsolódik telkéhez. Hiába az ötvenes évekbeli elődjére tett kritika és a frissesség iránti olthatatlan vágy, valójában Hidasi előtt hajol meg: mintha az ő, Fém és Lisznai utcai saroklecsapása lenne a prizma alakításának előképe. Továbbmenve: ha a közelben járnak, kicsivel naplemente után, akkor induljanak el a Palota úton, és vegyék észre szemük sarkából a Naphegyen trónoló úrhajót, a budavári palota kupolájának pandantját.